

Vitenskapelig navn: *Subularia aquatica* L.

Norsk navn: **Sylblad**

Familie: Brassiacaceae – korsblomstfamilien

Artsbeskrivelse

Sylblad *Subularia aquatica* er en kortskuddplante (isoetide). Den er en liten, puslete og ettårig-kortlevd toårig plante som trives på oversvømte strender, og kan både vokse permanent neddykket i vann og på periodevis tørrlagte strender (figur 1).

Figur 1. Bestand av sylblad *Subularia aquatica* på tørrlagt strand. Vinjevatn, Åmot. Foto: ©Birna Rørslett.

Sylblad har melkehvite røtter og danner ikke utløpere.

Bladene er grønne, smalt linjeformede og sylspisse og kan være 3-7 cm lange. I tverrsnitt er de flatt ovale og har ikke luftkanaler (Schou m.fl. 2017). Bladene er samlet i en rosett ved basis, med noen blad som står rett opp mens andre ligger flatt mot bakken (figur 2).

Figur 2. Bladrosetter av sylblad. Storsjøen, Rendal. Foto: ©Birna Rørslett.

Stilken er bladløs og ugreinet. Den kan bli 2-10 cm høy og kan ha 2-8 blomster som sitter i små klaser eller en og en oppover stilken (figur 3). Hver rosett kan ha flere blomsterstilker. Blomstene er knapt 1 mm brede.

Figur 3. Rosett av sylblad med flere blomsterstilker. Nord-Mesna, Ringsaker. Foto: ©Birna Rørslett.

Blomsten har 4 små og hvite adskilte kronblad, og 6 støvbærere. Frukten er en eggformet, 3-5 mm lang skulpe med 2 rekker av frø i hvert skulperom. Sylblad kan blomstre og sette frø under vann, men på disse blomstene mangler kronbladene.

Figur 4. Sylblad har flere små og hvite blomster oppover stilken. Nord-Mesna, Ringsaker. Foto: ©Birna Rørslett.

Økologi

Sylblad er knyttet til flomsone, og forekommer på finkornet sediment over eller under vannstands-nivå (ned til 1-1,5 m dyp) i oligotrofe-mesotrofe innsjøer og stilleflytende elver. Den er en typisk art på leire og siltbunn i kalkfattige og svært kalkfattige innsjøer (<4 mg Ca/l), og kan også forekomme i brakkvann.

Den er regnet som sensitiv overfor eutrofiering (Direktoratsgruppen vanddirektivet 2018), men kan finnes rundt vannstands-nivå i eutrofe vannforekomster med helofyttfrie strender. Den regnes som tolerant overfor forsurening og vannstandsregulering.

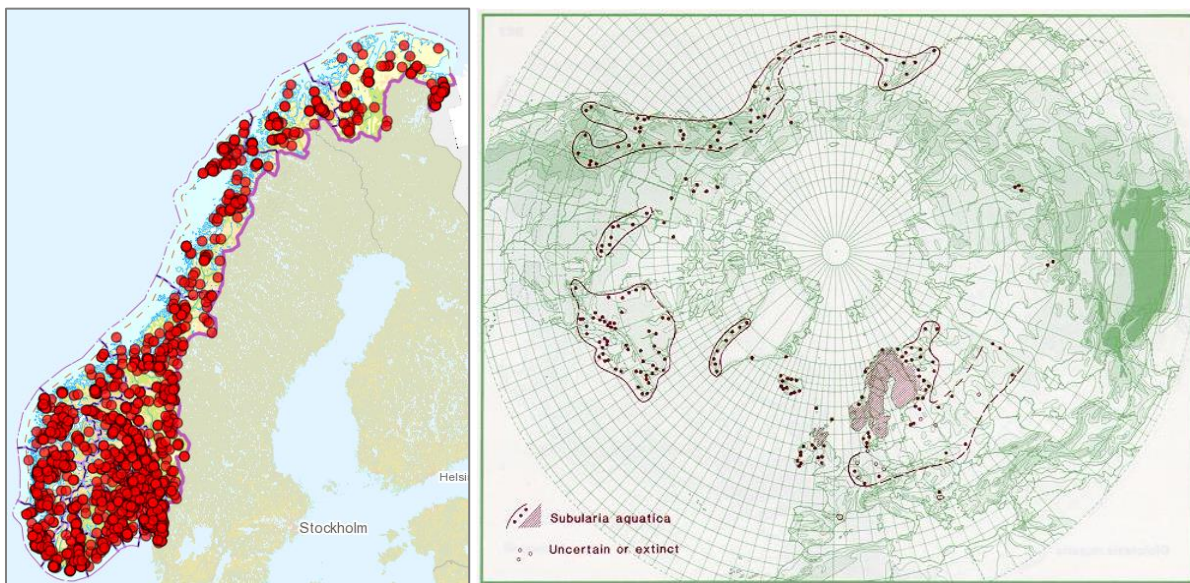
Planten formerer seg ved frøspredning. Frøproduksjonen varierer, og enkelte år kan arten danne store matter i strandområdene mens den forekommer mer spredt andre år. Den kan overvintre med grønne skudd på dypere vann.

Sylblad inngår i vegetasjonstypen kortskuddstrand, fattig utforming (Fremstad 1997). Den vokser ofte sammen med andre pusleplanter, bl.a. evjesoleie *Ranunculus reptans* og nålesivaks *Eleocharis acicularis*, men ses også sammen med botngras *Lobelia dortmanna*, tjønngras *Littorella uniflora*, mjukt brasmegras *Isoetes echinospora* og rosettplanter av krypsiv *Juncus bulbosus* på grunt vann.

Utbredelse

Sylblad er først og fremst en nord-europeisk art. Den forekommer, men er sjelden, i Nord-Amerika og østre deler av Russland.

Arten er ganske vanlig over hele Norge, med noe mer spredt forekomst i ytre Finnmark.

Figur 5. Utbredelse av sylblad i Norge (artskart.no, hentet 29.11.2019) (venstre) og utbredelse på den nordlige halvkule (Hultén og Fries 1986) (høyre).

Hovedkjennetegn

- liten plante med sylspisse blad i rosett
- blomsterstilker med små blomster i små klaser eller enkeltvis oppetter stengelen
- hvite blomster
- melkehvite røtter uten utløpere

Forvekslingsarter

Det er ingen av de andre plantene som sylblad vokser sammen med, som har blomsterstengel med flere små hvite blomster. Når den blomstrer, er den derfor lett å skille fra andre planter.

Sterile rosetter av sylblad kan likne på andre kortskuddartene som den ofte vokser sammen med. Evjesoleie *Ranunculus reptans* har butte blad og en noe uryddig rosett og nålesivaks *Eleocharis acicularis* har nåleformede strå som er hvite nederst, med rødbrune slirer. Og begge disse artene har utløpere. Små former av tjønngras *Littorella uniflora* kan likne på sylblad, men den har tjukkere og butte blad med mange luftkanaler. Store og sterile eksemplarer av sylblad kan forveksles med mjukt brasmegras *Isoëtes echinospora*. Mjukt brasmegras har en knollformet jordstengel og bladene er runde med markerte tverrnerver og fire luftkanaler.

Referanser

Den virtuelle floran. <http://linnaeus.nrm.se/>

Direktoratsgruppa Vanndirektivet 2018. Veileder 02:2018. Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver.

Hultén, E. & Fries, M. 1986. Atlas of North European Vascular Plants north of the Tropic of Cancer. Koeltz Scientific Books, Königstein, 498 s.

Lid, J. & Lid, D.T. 2005. Norsk flora. Det Norske Samlaget. 6. utg. ved Reidar Elven.

Lindstrøm, E-A., Brettum, P., Johansen, S.W., Mjelde, M. 2004. Vannvegetasjon i norske vassdrag. Kritiske grenseverdier for forsuring. Effekter av kalking. NIVA-rapport Inr. 4821-2004.

Schou, J. C., Moeslund, B., Båstrup-Spohr, L., Sand-Jensen, K. 2017. Danmarks vandplanter. BFN's Forlag.